

SPRÁVA Z II. ODBORNÉHO SYMPÓZIA

„ALTERNATÍVNE RIEŠENIE SPOROV AKO ÚČINNÝ SYSTÉM OCHRANY SPOTREBITEĽOV NA SLOVENSKU“

V dňoch 14. a 15. novembra 2023 sa na pôde Gréckokatolíckej teologickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove uskutočnilo II. odborné sympóziu s názvom „*Alternatívne riešenie sporov ako účinný systém ochrany spotrebiteľov na Slovensku*.“ Sympóziu sa konalo v rámci projektu *Inovácie v študijnom programe Probačná a mediálna práca formou e-technológií* (KEGA č. 043PU-4/2022) . Odborné sympóziu prebiehalo v prezenčnej a tiež on-line forme. Organizátormi podujatia boli Gréckokatolícka teologická fakulta PU v Prešove, v spolupráci s organizáciami v pôsobiacimi v oblasti presadzovania spotrebiteľských práv a mimosúdneho riešenia sporov Spoločnosť ochrany spotrebiteľov (S.O.S) Poprad, EDUKAČNÉ CENTRUM Mimosúdneho Riešenia sporov a ALTERNATÍVA Mediačné centrum mimosúdneho riešenia sporov, ktoré sú realizátormi projektu ADR ESoCP financovaného programom EÚ Single Market Programme (SMP Consumers) 2022.

Toto odborné sympóziu s medzinárodnou účasťou sa realizovalo v záujme zlepšenia kvality existujúceho systému ADR a posilnenia efektívnosti presadzovania spotrebiteľských práv na Slovensku sa na pôde Gréckokatolíckej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove v dňoch 14. a 15. novembra 2023 konalo už druhýkrát; prvé sympóziu sa konalo v dňoch 16. a 17. februára 2023. Na II. sympóziu sa zišla odborná verejnosť zo Slovenska, Belgicka, Poľska a Lotyšska. Zastúpené boli subjekty ARS, spotrebiteľské organizácie, ministerstvo hospodárstva, Slovenská obchodná inšpekcia, sudcovia, mediátori, advokáti a zástupcovia akademickej obce.

II. odborné sympóziu otvoril príhovorom k účastníkom a host'om prof. ThDr. PaedDr. Ing. Gabriel Paľa, PhD. garant študijného programu Probačná a mediálna práca, ktorý poukázal na to, že akademická pôda na Gréckokatolíckej teologickej fakulte vždy bola miestom na stretnutie pre odborníkov v oblasti probácie a mediácie, a toto podujatie je pokračovaním rozpráv, ktoré sa konali na našej fakulte od roku 2013. Zároveň poprial účastníkom sympózia veľa tvorivých podnetov na posilnenie efektívnosti alternatívneho riešenia sporov a presadzovania spotrebiteľských práv na Slovensku. S pozdravným slovom vystúpila aj predsedníčka Krajského súdu v Prešove JUDr. Anna Koval'ová, ktorá poprialala odbornému sympóziu veľa tvorivej práce a vyjadrila presvedčenie, že to napomôže pri spoločnom úsilí o ochranu práv spotrebiteľov. Sympózia sa zúčastnil aj podpredsedu Krajského súdu v Prešove JUDr. Milan Majerník.

Prvou prednášajúcou bola JUDr. Renáta Dolanská, riaditeľka Edukačného centra mimosúdneho riešenia sporov. Vo svojom príspevku *Legislatívne rámce ADR v spotrebiteľských sporoch: Návrhy EK na zjednodušenie ADR a posilnenie práv spotrebiteľov zverejnené EK dňa 17.10.2023* predstavila legislatívne rámce riešenia spotrebiteľských sporov na úrovni práva EU a priblížila hlavné ciele tejto smernice. Mgr. Petra Čakovská vo svojom príspevku *Zhodnotenie skúsenosti z projektu Alternatívne riešenie sporov ako účinný systém ochrany spotrebiteľov na Slovensku*, zdôraznila, že na Slovensku nie je dostatočné povedomie o tom: - čo je ADR - mimosúdne riešenie sporov a čo je ARS - že je to osobitný postup alternatívneho riešenia spotrebiteľských sporov. Poukázala, na to že absentuje informovanosť kto môže ARS vykonávať a akú úlohu plnia subjekty mimosúdneho riešenia sporov (postavenie, úloha, kontakt, aké výstupy z týchto postupov možno očakávať...). Zároveň uviedla, že spotrebiteľia si subjekty ARS často zamieňajú s orgánmi na podávanie sťažností alebo orgánmi dozoru, prípadne si myslia, že keď SOI odkáže vo svojom podaní na možnosť obrátiť sa so svojim prípadom na ARS, tak subjekt ARS bude spotrebiteľa zastupovať alebo ochraňovať... JUDr. Renáta Dolanská, vo svojom nasledujúcom príspevku *Zhodnotenie priebežných výstupov testovania metodiky mediácie v spotrebiteľských sporoch na Slovensku spracovaných v rámci projektu*, priblížila problémy zachytené v rámci testovania metodiky ARS, medzi ktoré patri predčasné podávanie návrhov na začatie ARS bez predchádzajúcej žiadosti o nápravu – najmä po obdržaní odporúčania/poučenia od SOI, nedostatočné vstupné informácie u spotrebiteľov, nesprávne očakávania spotrebiteľov - nepochopenie postavenia a úloh subjektov ARS – prehnané požiadavky spotrebiteľov – či šikanózni spotrebiteľia. Zároveň poukázala aj na pozitíva a to napr., že odporúčania zo strany SOI a iných subjektov (MH SR, CPP) smerom k ARS sú užitočné, spotrebiteľia na ich základe podávajú návrhy na začatie ARS a tak ARS má potenciál na mimosúdne vyriešenie sporu pred podaním žaloby – odbremenie súdov od nových sporov. Pokiaľ ide o mediáciu uviedla, že aj mediácia má potenciál na mimosúdne vyriešenie sporu pred podaním žaloby – teda odbremenie súdov od nových sporov, plus potenciál na odklon spotrebiteľskej agendy zo súdov v už začatých súdnych konaniach. Ďalším z prednášajúcich bol prof. Dr. Stefaan Voet z centra verejného práva v Leuvene ktorý vo svojej online prednáške *Prezentácia výsledkov štúdie: Premosťovanie presadzovania spotrebiteľského práva v systémoch ADR – CPC – RAD*, poukázal na potrebu rozšíriť právomoci orgánov verejnej správy v oblasti nápravy, pripojiť náhradu škody k prokuratúre (v niektorých jurisdikciách), dať regulačným orgánom právo podať hromadnú žalobu, umožniť regulačným orgánom rokovať o kompenzácii priamo s obchodníkom a zdôraznil potrebu intenzívnejšej spolupráce medzi vnútroštátnymi orgánmi a

subjektmi ADR. S nasledujúcim príspevkom v online forme vystúpil Andrejs Vanags, zástupca Lotyšského združenia na ochranu spotrebiteľských záujmov, ktorý vo svojom príspevku *Lotyšské skúsenosti s ADR*, predstavil systém ochrany práv spotrebiteľov v Lotyšsku. Následne prezenčnou formou vystúpila Monika Włodarczyk PhD. sudkyňa z Poľska, ktorá je zároveň viceprezidentkou Európskeho zoskupenia sudcov podporujúcich mediáciu – GEMME, ktorá vo svojom príspevku *ADR systém a ADR v spotrebiteľskom práve v Poľsku*, predstavila problematiku spotrebiteľského práva v Poľsku, a zdôraznila potrebu odoslania strán na mediáciu, nakoľko to pre sudcov predstavuje príležitosť: dať stranám možnosť nieť zodpovednosť za výsledok ich sporu definovaním individuálneho a konečného riešenia. Príspevkom *Kolektívne presadzovanie práv spotrebiteľov* ktorý predniesli JUDr. Renáta Dolanská a Petra Čakovská otvorili druhý deň sympózia. Vo svojich výstupoch poukázali na problematiku podávania žalôb na ochranu kolektívnych záujmov spotrebiteľov, pričom poukázali na realitu dnešných dní keď jeden nezákonný postup, môže poškodiť mnoho poškodených spotrebiteľov a to aj v rámci viacerých krajín. Michal Kandrata zo Spoločnosti ochrany spotrebiteľov (S.O.S.) Poprad v svojej prezentácii *Energie v domácnosti a spory s tým súvisiace* predstavil problematiku energií a poukázal na zložitosť orientácie spotrebiteľa v danej problematike a spory súvisiace s odberom a spotrebou energií. S nasledujúcim príspevkom s názvom *Kyber hrozby a digitálne práva* Petra Čakovská poukázala na nové možnosti, ktoré spotrebiteľom prináša digitálny svet, ktoré sú však sprevádzané aj rizikami a novými výzvami v oblasti ochrany práv spotrebiteľov. V závere JUDr. Renáta Dolanská predstavila odbornej verejnosti odporúčania na zlepšenie legislatívy a využitie aplikačného potenciálu ADR v spotrebiteľských sporoch a následne moderovala diskusiu prítomných k týmto odporúčaniam... Odborné sympóziu sa ukončilo diskusiu a prijatím spoločného komuniké prítomnej odbornej verejnosti, ktoré bude publikované samostatne.

ICDr. Jurij Popovič, PhD. univerzitný docent